

**Gemeente
Amsterdam**

Gemeente Utrecht

Stedennetwerk
G40

Den Haag

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

OMBUDSMAN
METROPOOL AMSTERDAM

Gemeente Rotterdam

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties en de Staatssecretaris van Sociale
Zaken en Werkgelegenheid

Datum 29 januari 2019
Kopie aan Staatssecretaris van Financiën en Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
Commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer,
VNG commissie Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie
Onderwerp Vermogensgrens bij kwijtschelding gemeentelijke belastingen #2

Geachte minister Ollongren, geachte staatssecretaris Van Ark,

Op 12 maart 2018 hebben wij een brief gestuurd met het verzoek om gemeenten beleidsvrijheid te geven bij het vaststellen van de vermogensnorm bij de kwijtschelding van gemeentebelastingen. Op 1 juli 2011 is de 'Wet tot wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Waterschapswet in verband met de verruiming van de bevoegdheid van de raad, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen om kwijtschelding van belastingen te verlenen' in werking getreden. Bij het aannemen van het wetsvoorstel is gemeld dat de te stellen nadere regels gemeentelijke overheden de bevoegdheid zullen geven om bij het uitvoeren van de vermogenstoets uit te gaan van maximaal de vermogensnorm in de Participatiewet. Deze nadere regels - nodig om de verruimde bevoegdheid te effectueren en daarmee de door ons beoogde beleidsvrijheid mogelijk te maken - zijn tot op heden niet ingesteld.

Wij verzoeken u met klem de nadere regels spoedig in te stellen zodat huishoudens met een laag inkomen kunnen sparen voor tegenvallers en daarmee schulden voorkomen. Aanvullend verzoeken wij u gemeenten de ruimte te geven een hogere inkomensgrens te hanteren voor de kwijtschelding.

Algemeen Overleg Armoede- en schuldenbeleid

We hebben vernomen dat in een aankomend Algemeen Overleg Armoede- en schuldenbeleid het rapport Knellende schuldenwetgeving¹ van de Hogeschool Utrecht, de Hogeschool van

¹ Knellende schuldenwetgeving, Nadja Jungmann, Tamara Madern, Roeland van Geuns en André Moerman, Juni 2018

Amsterdam en de LOSR/Sociaal Werk Nederland op verzoek van de vaste kamercommissie SZW besproken gaat worden. Aanbeveling 41 van het rapport luidt als volgt: "Zorg ervoor dat verantwoord budgetteren niet wordt afgestraft: verhoog het banksaldo dat bij kwijtschelding wordt vrijgelaten. Een extra vrijlating van € 2000 geeft voldoende ruimte om te kunnen reserveren. Om dit mogelijk te maken is de wet hiervoor al in 2011 aangepast (Stb. 2011, nr. 309). Het vrij te laten vermogen moet nog wel worden opgenomen in de "Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen". Aanbeveling 41 sluit aan bij de strekking van onze brief van 12 maart 2018 waarin wij u wijzen op het spanningsveld tussen de Participatiewet en de Invorderingswet: eventueel aanwezig spaargeld - waar vanuit de Participatiewet toe wordt aangespoord om tegenvallers op te kunnen vangen - moet worden gebruikt voor het betalen van gemeentelijke belastingen.

In de bijlage bij de brief van 21 december 2018 aan de Tweede Kamer reageert staatssecretaris Van Ark inhoudelijk op de aanbevelingen uit het rapport. Bij de reactie op aanbeveling 41 staat dat "tijdens behandeling van de begroting van het Ministerie van Binnenlandse zaken over dit onderwerp een motie van het CDA is aangenomen. De motie verzoekt het kabinet om te onderzoeken waar de mogelijkheden liggen om de normen voor de bijstand en kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen gelijk te trekken. Hierbij zullen we deze aanbeveling meenemen." Als voorschot op het aangekondigde onderzoek, brengen wij graag onze brief van 12 maart 2018 en onderhavige brief onder uw aandacht waarin wij u vragen om schulden te voorkomen door een hoger spaarsaldo toe te staan bij de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Amsterdam levert graag een bijdrage aan de uitvoering van deze motie door deelname aan uw onderzoek.

Noodzaak buffer om schulden te voorkomen

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is als voorziening in het leven geroepen om kwetsbare huishoudens te helpen. Er is echter een groep die tussen wal en schip valt doordat zij bij het aanvragen van de kwijtschelding nét teveel geld op de bank heeft staan. Dat geld moet nu worden gebruikt voor het betalen van gemeente- en waterschapsbelastingen. Oók als er vanuit budgetbeheer geld is gespaard om tegenvallers op te vangen. Huishoudens met een laag inkomen, die met een bescheiden spaarpot nét de boot missen, hebben een vergroot risico op het maken van schulden. De noodzaak van een financiële buffer om schulden te voorkomen wordt onderschreven door de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR)² en het Nibud³. Verruiming van de kwijtscheldingsnormen zetten we graag in voor een beter perspectief op een schuldenvrij bestaan voor de groep die nu de dupe is van tegenstrijdige regels. Het Regeerakkoord zet in op het voorkomen van schulden. Het instellen van nadere regels, zoals beoogd met de wijziging van de Gemeentewet op 12 mei 2011, sluit aan bij de ambities van uw Kabinet.

² Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en waterschapslasten, André Moerman en Chantal van Hulzen van LOSR, Sociaal Bestek augustus/september 2017

³ Geld achter de hand makkelijker maken, Nibud, april 2017

Reactie op Kabinetstandpunt kwijtscheldingsregels

In de brief van 5 juni 2018 (kenmerk 2018-170682) wijst de minister van BZK het eerdere verzoek om meer beleidsvrijheid bij de kwijtschelding van gemeentebelastingen af. In de gelijktijdig verstuurde brief (kenmerk 32315 nr. 12) van de minister aan de Tweede Kamer met daarin het Kabinetstandpunt betreffende aanpassing van de vermogensnorm voor de kwijtschelding van de lokale heffingen, laat de minister weten geen nadere regels in te stellen omdat verruiming van de kwijtscheldingsregels de uitkeringsafhankelijkheid en armoedeval vergroot, en omdat het kwijtscheldingsbeleid van lokale overheden verder af zou gaan wijken van het beleid dat geldt voor rijksbelastingen. De brieven geven aanleiding tot een reactie, die ook relevant is voor het aangekondigde onderzoek tot het gelijktrekken van de kwijtscheldingsnormen (motie CDA).

In 2011 is tot verruiming van de kwijtscheldingsregels voor gemeentelijke belastingen - en daarmee tot afwijken van de regels voor rijksbelastingen - besloten na een gedegen afweging van de armoedeval. Wij constateren dat nu uitdrukkelijk anders wordt geoordeeld. Kwetsbare huishoudens die profiteren van verruiming van de regels, zijn in de loop der tijd echter niet minder kwetsbaar geworden. Veel mensen met een (laag) inkomen uit werk hebben alle toeslagen en de kwijtschelding hard nodig om de touwtjes aan elkaar te kunnen knopen. Zelfs als zij gebruik maken van alle regelingen die er zijn hebben verschillende huishoudtypes nog steeds maandelijks geld tekort. Dit blijkt uit diverse recente Minima Effect Rapportages van het Nibud. Kwijtschelding is bovendien een wettelijke voorziening. Wij zouden verwachten dat het creëren van een groter bereik van deze wettelijke voorziening door verruiming van de vermogensnorm in lijn is met kabinetsbeleid.

De voornaamste reden van terughoudendheid bij de minister lijkt te zitten in de veronderstelling dat het verhogen van de vermogensgrens voor de kwijtschelding van lokale lasten de armoedeval verslechtert en mensen uitkeringsafhankelijk maakt. Deze veronderstelling delen wij niet. Bij aanvaarding van werk zal immers niet een stijging van het *vermogen*, maar een stijging van het *inkomen* reden zijn dat iemand niet meer voor kwijtschelding in aanmerking komt (waarna een risico op een armoedeval ontstaat). We zijn het met de minister eens dat werk moet lonen en dat de armoedeval een factor is om rekening mee te houden. Om eventuele gedragseffecten voor te zijn die een mogelijke rem kunnen vormen bij de uitstroom vanuit bijstand naar werk vanwege een armoedeval, willen wij u in overweging geven om gemeenten ook voor de *inkomensnorm* bij de kwijtschelding beleidsvrijheid te geven.

In de brief aan de Tweede Kamer staat dat "Bij het bepalen van het recht op kwijtschelding decentrale overheden momenteel een vermogensnorm hanteren van circa € 2.269 voor een alleenstaande en circa € 4.538 voor een echtpaar". Wij herkennen deze bedragen niet. Het rapport Knellende schuldenwetgeving noemt deze bedragen zelfs onjuist. De kwijtscheldingsnorm die gemeenten hanteren in het verlengde van de Uitvoeringsregeling wordt jaarlijks gepubliceerd door de VNG. In de periode 1 januari – 1 juli 2018 gold voor een kwijtscheldingsnorm van 100% een normbedrag van € 992,12 voor alleenstaanden en € 1.417,32 voor echtparen. Wij ontvangen graag nadere toelichting en onderbouwing van de in de brief van 5 juni genoemde bedragen.

Tot slot

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is een belangrijk instrument in onze gezamenlijke strijd tegen armoede en het voorkomen van schulden. Voor mensen die moeten rondkomen van een minimuminkomen (ook mensen die hun inkomen al uit werk verdienen) kan kwijtschelding het verschil uitmaken tussen wel of niet eten, tussen nieuwe schulden maken of niet, tussen even kunnen ontspannen of continue stress. Reden genoeg om aandacht te blijven vragen voor meer beleidsvrijheid bij de kwijtschelding. In lijn met de recente aandacht in de Tweede Kamer willen wij het kabinet vragen om haar standpunt inzake aanpassing van de vermogensnorm voor de kwijtschelding van de lokale heffingen te heroverwegen en alsnog over te gaan tot het instellen van de in 2011 aangekondigde nadere regels.

We zien uw reactie op ons hernieuwde pleidooi met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Mede namens,

Het college van burgemeester en wethouders van Utrecht, Rotterdam en Den Haag,

De Sociale Pijler van Stedennetwerk G40,

De Ombudsman Metropool Amsterdam,

Femke Halsema
burgemeester

Peter Teesink
gemeentesecretaris